

En rask guide til å forstå og sammenligne miljødeklarasjoner (EPD)

Sliter du med å tolke omfattende og komplekse EPD-er?

Å velge miljøvennlige produkter til byggeprosjektet ditt kan være en utfordring, spesielt når det gjelder å forstå et produkts totale miljøpåvirkning. Her kommer miljødeklarasjonen (EPD) inn i bildet. En EPD er et verifisert dokument som beskriver et produkts miljømessige fotavtrykk gjennom hele livssyklusen, fra råmaterialer til avfallshåndtering.

Selv om en EPD er et kraftig verktøy for bærekraftige valg, kan det være overveldende å navigere gjennom de 16–20 sidene med tekniske data. Derfor har vi, sammen med Kenneth Ingemarsson, Technical & Sustainability Manager i Knauf Insulation, laget en rask guide for å hjelpe deg med å tolke og sammenligne EPD-er mer effektivt:

"EPD-er inneholder mye informasjon som må dechiffreres. Det er også viktig å påpeke at ikke alle EPD-er følger samme standard, noe som betyr at du må være forsiktig så du ikke sammenligner epler med pærer." – Kenneth Ingemarsson

Hva er en EPD?

Bildetekst: En EPD er basert på en livssyklusanalyse (LCA) og gir en oppsummering av et produkts miljøpåvirkning gjennom hele dets livssyklus. Den er delt inn i moduler:

- **A** (Råvareproduksjon),
- **B** (Bruksfase),
- **C** (Sluttfase) og
- **D** (Gjenvinning og gjenbruk).

Ikke alle felt er obligatoriske, men for å overholde standarden EN 15804 A2, må feltene A1-A3/C1-C4/D være inkludert.

En EPD oppsummerer miljøpåvirkningen fra et produkt, en prosess eller en tjeneste basert på en livssyklusanalyse (LCA), som dekker alle stadier fra produksjon til avfallshåndtering. Når miljøreguleringene strammes inn, hjelper EPD-er bedrifter med å holde seg i samsvar, samtidig som produkter med EPD-er kan bidra til å oppnå poeng innenfor grønne byggstandarder som LEED, BREEAM og miljøbygg, noe som fremmer bruken av bærekraftige materialer.

Kenneth Ingemarsson forklarer:

"Med 16-20 sider teknisk informasjon inneholder en EPD ganske mye informasjon å tolke. Det er ikke noe vi vanligvis ser på når vi velger materialer til private byggeprosjekter, men ved større byggeprosjekter gjør EPD-er det lettere å velge miljøvennlige produkter og materialer."

Viktige trinn for å lese en EPD:

Her er fem nøkkelpunkter for å forstå en EPD:

1. **Produktbeskrivelse:** Produktbeskrivelsen gir en oversikt over produktets egenskaper og tiltenkte bruk, som hjelper deg med å forstå dets miljøpåvirkning.
 2. **Deklarert enhet:** Kontroller den deklarte enheten (f.eks. per kilogram eller per kvadratmeter) for å sikre at du sammenligner produkter rettferdig.
 3. **Systemgrenser:** Sjekk hvilke livssyklusstadier som er inkludert (produksjon, bruk, avfall).
 4. **Ta hensyn til hele livssyklusen:** Se på produktets ytelse gjennom alle moduler – noen produkter kan være gode i én fase, men dårligere i en annen.
 5. **Ytterligere indikatorer:** Se på tilleggsdata, som avfallsproduksjon eller ressursbruk, for å få et mer komplett bilde av produktets totale miljøavtrykk.
-

Hvordan velge produkt basert på EPD-sammenligninger

EPD-standardEN 15804 fastsetter retningslinjer for å lage EPD-er for byggprodukter. I 2019 ble standardEN oppdatert fra +A1 til +A2, noe som gjorde det obligatorisk for alle nye EPD-er som ble publisert etter 31. oktober 2022. EPD-er utstedt før denne datoen er gyldige til de utløper, vanligvis innen fem år fra publiseringsdatoen.

Den største forskjellen mellom de to variantene er at +A1-EPD-er tilbyr en begrenset vurdering av lignende produkter, mens +A2-EPD-er er mer produktspecifikke og gir detaljert data. +A1 er gyldig frem til 2027, men deretter vil +A2 være den eneste standardEN. De to EPD-variantene er ikke sammenlignbare.

Husk disse punktene når du sammenligner produkter:

- **Følg samme standardversjon (EN 15804 A1 vs. A2).** Om mulig, velg produktspecifikke EPD-er som følger +A2-standardEN for mer nøyaktige sammenligninger.
- **Sammenlign samme funksjonelle enhet** for byggprodukter; sørg for at du sammenligner miljøpåvirkning per kvadratmeter materiale for å sikre en korrekt vurdering.
 - Sammenlign samme R-verdi for isolasjon. Når du evaluerer isolasjonsprodukter, bruk samme R-verdi (mål på termisk motstand) i alle EPD-er for en rettferdig sammenligning.
- **A1-A3 (Produksjon) vs. A-C (Full livssyklus):** Bruk A1-A3-moduler hvis du vil fokusere på produksjonspåvirkning og materialvalg. For en omfattende vurdering, vurder A-C-moduler (hele livssyklusen).

Ikke glem modul D, som bør vurderes separat fordi den tar hensyn til påvirkningen etter produktets levetid.

Forskjellige land følger også ulike regler for å beregne de forskjellige stadiene og terskelverdiene. For eksempel inkluderer Danmark A1-A3 og C1-C4, mens Sverige inkluderer A1–A5, men ekskluderer biogent karbon.

Forskjellen ligger i detaljene:

En av de viktigste tingene å huske på når man sammenligner EPD-er, er at forskjellige produsenter bruker ulike enheter og referanseverdier for sine beregninger. For isolasjon betyr dette at produsenter bruker ulike R-verdier, som måler termisk motstand.

Knauf Insulations programoperatør, EPD International, bruker for eksempel 100 mm som referanseverdi for å bestemme produktets Global Warming Potential (GWP), mens andre kan bruke en R-verdi på 1. Dette betyr at du må bruke en omregningsfaktor for å sikre rettferdige sammenligninger:

"Som en konsekvens av de forskjellige R-verdiene og enhetene som brukes i EPD-er, må du bruke en omregningsfaktor for å sammenligne ulike selskapers GWP nøyaktig. Husk å sjekke hvilken enhet EPD-en er basert på for å sikre korrekte sammenligninger." – Kenneth Ingemarsson

EPD-er er uvurderlige verktøy for å ta velbegrunnede beslutninger om bærekraftige byggematerialer og for å beskytte det globale miljøet. Ved å forstå hvordan du tolker og sammenligner dem, kan du velge produkter som samsvarer med både dine miljømål og prosjektets behov.

Klar til å ta det riktige valget for prosjektet ditt? La oss hjelpe deg med å navigere blant isolasjonsalternativene. Kontakt oss i Knauf Insulation for personlig veiledning og støtte. Kontakt oss i dag!